

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

12 ספטמבר 2023
כ"ו אלול תשפ"ג
הוד. 4382/23

הודעה לעיתונות

במטרה להציל את ענף השום הישראלי:

משרד החקלאות ישקיע מעל ל-3 מיליון ₪ לעידוד המגדלים

לנעיצת שום באדמה בסתיו הנוכחי

שר החקלאות, אבי דיכטר, החליט לקדם תמיכה בענף השום טרם הגעה להסכמות עם משרד האוצר על מודל התמיכה הישירה במגדלי השום, במטרה למנוע את גדיעתו הסופית של הענף. המשרד יסייע למגדלים אשר יחליטו לנעוץ שום בשבועות הקרובים • בתוך כשנה וחצי, שטחי הגידול המקומי קטנו במעל ל-50% וכמות המגדלים הצטמצמה מ-60 ל-20

שר החקלאות, אבי דיכטר: "ביטול המכס לחלוטין במרץ 2022, בזמן הממשלה הקודמת, גרם לגדיעה כמעט מלאה של ענף השום. אין לי ספק שזו לא היתה כוונת הממשלה הקודמת, אך זו היתה התוצאה של הצעד שנקטו בו. משרד החקלאות בראשותי, ובניהולו של המנכ"ל אורן לביא, מתחילים לשקם את ענף השום, ומכאן שההקצאה התקציבית היא מתוך משאבי המשרד, עוד בטרם סוכמו התמיכות עם משרד האוצר. אם לא היינו נוקטים בצעד הזה, השום הישראלי היה הופך לפיסת היסטוריה. נמשיך לחזק את החקלאות המקומית בארץ, לעודד המשך ייצור מקומי איכותי וטרי, ובמקביל לייצר הזדמנות לצמיחה בהמשך לטובת ביטחון המזון של כולנו"

כהזדמנות אחרונה להצלת ענף השום בישראל, משרד החקלאות יפרסם נוהל תמיכה בסך של מעל 3 מיליון ₪ לסיוע בנעיצת השום.

בשונה מזריעה רגילה, גידול שום מתבצע בטכניקת שתילה המוכרת כנעיצת שונות. שן שום ננעצת באדמה בכל שנה בספטמבר, ומכל שנה מתפתח בצל ובו ראש שיני שום. הפסקת נעיצת אף לשנה אחת תדרוש לאחר מכן הנבטה מחודשת שאורכה כ-5-6 שנים!! לפיכך, נוהל התמיכה מהווה ניסיון אחרון להצלת ענף השום בישראל, או שמא יושבת לעוד שנים ארוכות. לנוכח זאת, מגדלים שיחליטו לנעוץ שום באדמה בעונת הסתיו הנוכחית יזכו לסיוע במסגרת נוהל תמיכה חדש שנכתב בימים אלה במשרד החקלאות, ותוקצב בהיקף של מעל ל-3 מיליון ₪. בנוסף לכך, תוקצבו עוד 250,000 ₪ לייצור חומר ריבוי נקי מווירוסים.

במרץ 2022 ירד המכס על שורה ארוכה של מוצרים חקלאיים, ובהם גם השום, אשר המכס עליו ירד ל-0% באבחה אחת. צעד זה הביא לירידה במחיר השום לצרכן, בעוד מרווח היבואן עלה בכ-15% בממוצע ביחס לרווח טרום הורדת המכס. לא זאת בלבד, המהלך פגע אנושות בגידול המקומי של שום ישראלי, ובצרכן שאיבד את המוצר הישראלי האיכותי לעומת השום המיובא.

דרך המכבים ראשון לציון, ת"ד 30 בית דגן, מיקוד 50250, טל. 9485436-03, פקס: 9485782-03

אתר האינטרנט החדש של המשרד: www.moag.gov.il | שער הממשלה: www.gov.il

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

סך הצריכה הישראלית של שום בישראל עומדת על כ-12-14 אלף טון בממוצע בשנה. טרום הסרת המכס, עמד הייצור המקומי על כ-50% מהצריכה בשוק המקומי. לאחר הסרת המכס צנח חלקו של השום הישראלי לכ-20%-30%, במהלך שנת 22'. בנוסף, בשנת 2022 עמד שטח הגידול של שום בישראל על כ-9,000 דונם, כיום נותרו כ-4,000 דונם וכמות המגדלים הצטמצמה מ-60 ל-20.

עוד עולה מהניתוח כי הסתמכות על ייבוא שום מספק יחיד, סין, גרמה לצרכנים הישראליים לתלות מלאה ביבוא ממקור אחד בלעדי, אשר שעלול בעתיד בהעדר תחרות להעלות מחירים או להגביל אספקה בעתות משבר. כיום רובו המוחלט של השום המיובא מגיע לישראל מסין (99%) ובשנה האחרונה חלה עליה משמעותית בכמות היבוא. שאר היבוא (1%) מגיע מספרד, בעבר היה היבוא מספרד משמעותי יותר, ועמד בשנת 2020 על כ-12% מסך הכמות שיובאה לישראל. אין בישראל עוד ענף או מוצר שבאספקתו ישראל תלויה לחלוטין בגורם זר יחיד. בעדויות ממספר מדינות ברחבי העולם, אליהן ייצאו הסינים במחירי היצף (מתחת למחיר העלות) עד לקריסת המגדלים המקומיים. בהתאם לכך נפתחו חקירות היצף והועלו המכסים בארה"ב, קנדה, אירופה ומדינות נוספות. יצוין כי לאחר הכחדת הגידול המקומי (חיסול חומר הריבוי המקומי) כמעט בלתי אפשרי לחזור לייצור מקומי, ויצואנים יכולים לנצל מצב כשזה להעלאת מחירים, בעיקר כאשר יש יצואן בינ"ל יחיד ודומיננטי.

במשרד החקלאות בודקים כעת טענה כי ייתכן ובשום המיובא טמונות בעיות נוספות. הליך גידול השום בסין אינו מפוקח, ובפרסומים זרים עלו טענות כלפי המים המשמשים להשקייתו, לגביהם נטען כי מדובר בשפכים בלתי מטופלים המזוהמים במתכות כבדות כגון עופרת. התפרסמו נתונים גם לגבי חשש מריסוס עשבייה בחומרים אסורים במהלך תהליך הגידול. מעבר לכך עלו טענות ביחס לטיפולים אותם עובר השום לאחר הקטיף לטובת שינועו כגון הלבנה בריכוז גבוה של כלור, על מנת שיהיה לבן ולא יוציא שורשים, המייקרים את הובלתו. בנוסף קיים חשש כי היצואנים הסינים נדרשים לחטא את השום על ידי הקרנתו או על ידי מתיל ברומיד, שאסור בישראל. המשרד עורך בימים אלו בדיקות מעבדה על מנת לבדוק פרסומים אלה.

השום גדל בישראל במאה השנים האחרונות. הזן המקומי, זן "שני", נחשב לאיכותי בזכות ריכוז חומר פעיל (אליצין) גבוה. כאמור, השום כחומר ריבוי ננעץ בספט' ומבשיל לאחר כשבעה חודשים, נקטף בחודש אפריל, מיובש בחודש מאי ומשווק לאורך השנה מקירור. דונם שום מניב תוצרת של כ-1 טון, אשר 80% ממנה משווקים ו-20% מופרשים לטובת חומר ריבוי לעונה הבאה.